

W przededniu bankructwa Przywrócenie samorządu stolicy uczni z niej wzór dla kraju

Nie tak dawno w jednym z pism osonowych ukazał się bardzo charakterystyczny artykuł, poświęcony zasadniczym problemom gospodarczym naszej stolicy. Pośrednio i bezpośrednio artykuł ten wiąże się z sytuacją, w jaką Warszawa wstępuje wobec nadchodzących wyborów. Oczywiście jednak nie był on pozabawiony intencji o charakterze personalnym, a nawet mimo zachowania pewnej ostrożności, chwilami i najmocniej uderzał w nim akcent podnoszenia w historii Warszawy zbawczej roli komisarycznego prezydenta.

ZYGMUNT WAZA I P. STARZYŃSKI

Mimowoli przypomniał mi się ten sposób artykułu, inspirowany w swoim czasie w prasie dresdeńskiej, a powtórzony skwapliwie przez prasę czerwoną, stwierdzający, że tylko dwóch dobrych gospodarzy posiadała Warszawa: Zymunta III Wazę i obecnego komisarycznego prezydenta miasta.

W gruncie rzeczy moglibyśmy tę przedwyborczą nutę potraktować z pobłażaniem, gdyby to twierdzenie nie łączyło się z usiłowniami pomniejszenia dorobku zbiorowej pracy społeczeństwa. Nie negujemy wagi inicjatywy jednostki, czy paru jednostek w życiu gospodarczym; z tego właśnie jednak powodu nie możemy przyznać słusznosci podszeptom autora omawianego przez nas artykułu, że komisaryczny zarząd stolicy przetrwał w swej działalności budowniczych. Gdyni i C. O. P.

BYŁABY WZOREM. GDYBY...

Niewątpliwie Warszawa mogła by być „wzorem i przykładem dla reszty kraju”, gdyby zachowało ją, jako ośrodek „owocnego wysiłku i skoordynowanej uczciwej pracy”, gdyby nie rozbiło jej samorządu i nie poświęcono jej spraw politycznym interesom rządzącej grupy.

Dla nikogo już dziś nie jest tajemnicą, że właśnie szybkie zagospodarowanie się Warszawy

oraz „przebudowa jej i modernizacja”, dokonywana przez samorząd obywatelski, będąc przykładem i dowodem zdolności społeczeństwa do realizowania „przemysłanych i planowanych koncepcji”, stały się przyczyną likwidacji tego nieprzyjemnego dla sanacji obrazu.

To też podejmowane w obliczu nadchodzących wyborów próby dyskwalifikowania ogromnego dorobku społeczeństwa w okresie istnienia samorządu — muszą być odpowiednio ocenione.

BYŁY BŁĘDY

Oczywiście były popełniane błędy. Wiele rzeczy nie było jak i nie jest jeszcze, dokonanych. Mimo to porównanie okresu samorządu z okresem komisarki nie wypada, jak to jest coraz bardziej widoczne, na korzyść tej ostatniej.

Dalecy jesteśmy od przypisywania zasług i dorobku samorządu poszczególnym jednostkom. Chodzi nam jednak o to, że nie można w sposób tendencyjny i szkodliwy dla społeczeństwa, szczególnie w okresie proklamowania idei zjednoczenia narodo-owego, przemlewać i dyskredytować tych wielkich walorów, jakie posiada współpraca obywateli przy wspólnym warsztacie przy zachowywaniu w działalności zdrowych i uczciwych zasad i metod. Trzeba tylko umieć i chcieć patrzeć prawdzie w oczy. Przekonamy się wówczas, że „jaane punkty” w „ogólnej szarży” tworzą nie rozświetlana przez zalewną prasę nazwiska kreowanych przez sanację czy też „naprawę” geniuszów, wśród których Michałski lub też były, a krótkotrwały dyr. rzeźni miejskiej dr. Plakowicz też znaleźli dla siebie miejsce, lecz praca i ofiarność „nieznanego żołnierza”.

PLANY ROZWOJU WARSZAWY

Tyle o momentach „konjunkturalnych” w osonowym umówianiu sprawy. — Wiąże się one jednak z drugą sprawą, ze sprawą

inwestycji i planów rozwoju Warszawy.

Naszym zdaniem, pod tym względem trzeba zdobyć się na rewolucyjny punkt widzenia. Wy maga tego ogólna sytuacja, a porównywanie Warszawy do innych stolic i szukanie tam analogii nie jest niczym uzasadnione. Dźwigają one na sobie przeszłość, która w dzisiejszych czasach, szczególnie ze względu na rozwój techniki wojennej na całym państwie ciąży. Warszawę już dziś należałoby rozładować. Cały szereg zakładów opiekuńczych, których przeniesienie na prowincję rozpoczął dawny samorząd, ochronki, niektóre szpitale, wiele szkół oraz formacji wojskowych mogłoby zostać przeniesionych poza Warszawę bez żadnego dla niej znaczenia, a z wielką korzyścią dla Piotrkowa, Kalisza, Torunia, Płocka i t. d. oraz z pożytkiem dla przeniesionych zespołów. Charakter rolniczy naszego kraju wymaga, aby rozwój ośrodków wiejskich i prowincjonalnych posuwał się równomiernie.

WARSZAWA NA NACZELNYM MIEJSCU

Choć więc Warszawa zajmować musi w tym planie naczelną rolę, to jednak nie mogą być dla niej poświęcane potrzeby miast prowincjonalnych, tym bardziej, że odnosi ona wielkie korzyści bezpośrednio ze swego centralnego w państwie stanowiska. Zaznaczyć zresztą należy, że przy rozumnej i rzeczowo traktowanej gospodarce może ona tym zadaniem podołać, czego przy dawnym samorządzie składała dowody. Natomiast z pewnością poderwane zostały racjonalne podstawy jej rozwoju przez zarząd komisaryczny, za którym w perspektywie dla każdego umiającego patrzeć i widzieć, wyłania się widmo bankructwa.

Jeśli więc chodzi o uczynienie ze stolicy wzoru dla całego kraju — to trzeba przede wszystkim przywrócić w niej normalne stosunki i zwrócić samorząd społeczeństwu.

Urbanus

Na intencje Ojczyzny i powszechnego pokoju

Związkowe Stowarzyszenie Marijańskie Intelligencji Żeńskiej w Warszawie zapraszają wszystkie stowarzyszenia i kierunki na Mszę św., która odbędzie się

na intencje Ojczyzny i powszechnego pokoju, dnia 2 października br. w kościele PP. Kanoniczek na Placu Teatralnym o godz. 10-jej rano.

Spekulacja budowlana rośnie Liczne procesy administracyjne

Z szeregu miejscowości donoszą o procesach administracyjnych, jakie wytaczane są spekulantom budowlanym. Budują oni tandetne domy w miejscowościach o dużym zaludnieniu, następnie po-

spiesznie je sprzedają i przenoszą na „operację” do innych miast. Proceder ten staje się już plagą, która bezwzględnie tępiąca jest przez władze.

Bójka o krowę zakończona bratobójstwem

LUBLIN, 29. 9. (tel. w. ABC). Terenem niezwykłego zajścia była ostatnio wieś Dmink pow. lubowski. Między 4-ma braćmi Nieręgowskimi Modestem i Antonim z jednej strony oraz Wacławem i Walerianem z dru-

giej doszło do zaciętej bójki. Powodem bójki była krowa, która weszła w szkód. W czasie bójki trzech braci Nieręgowscy zostali ciężko ranni, tak, że jeden z nich — Wacław — zmarł w drodze do szpitala.

Zywa pochodnia Tragiczny wypadek w Chełmży

CHEŁMŻA, 29. 9. (tel. w.). Tragiczny wypadek zdarzył się ostatnio

w mieszkaniu Franciszka Phipansa przy ul. Kościuszki, w Chełmży.

Z życia towarzyskiego

W dniu dzisiejszym w kościele P. P. Kanoniczek odbędzie się o godz. 5-jej po południu ślub znana w sferach prawniczych adwokata Zdz. Andrzej Laskowskiego z p. Krystyną Jankowską. Szczęść Boże młodej parze!

14-letnia dziewczynka, Bolesława Smoleńska rozpalala ogień przy pomocy nalty. W momencie, kiedy dziewczynka wylała część nalty z flaszki bucalni płomieni, który objął flaszkę i dziewczynkę, która rzuciła flaszkę na podłogę tak nieszczęśliwie, że nafta rozlała się na 7-letniego chłopca Phipansa Henryka, którego momentalnie objęły płomienie.

Zanim pożar ugaszono, chłopiec doznał tak ciężkich poparzeń, że w kilka godzin po tym zmarł. Smoleńska zaś doznała poparzeń obu rąk.

Wiadomości gospodarcze

INWESTYCJE W ROKU PRZYSZŁYM

W roku budżetowym 1939/40 w państwowym budżecie ogólna kwota inwestycji ma się wyrażać sumą 500 milionów zł. W związku z dużym jednak spodziewanym ruchem inwestycyjnym kapitałów prywatnych spodziewane jest inwestowanie około półtora miliarda złotych. Gros inwestycji ma pochłoniąć Centralny Okręg przemysłowy.

STAN ZATRUDNIENIA

W pierwszym półroczu b. r. stan zatrudnienia w przemyśle polskim osiągnął cyfrę 794.000 osób.

PLAN INWESTYCYJNY MIASTA PRZEMYŚLA

Plan inwestycyjny zarządu miasta Przemyśla na r. 1939/40 przewiduje wybrukowanie 6 ulic, budowę nowego mostu na Sanie oraz wzniesienie żelbetonowego bulwaru wzdłuż wybrzeża.

WZROST ZUŻYCIA PIWA W POLSCE

W ciągu 9 miesięcy b. r. zużycie piwa w Polsce wyniosło 1.078.000 hl. W porównaniu z tym samym okresem roku ubiegłego zbiży piwa wzrosło o 167.000 hl, t. j. około 18,3 proc.

ŻELAZO I MANAAN W OKOLICY LIDY

Przeprawowane w Zagłębiu Lidy

badania wykazały, że znajdują się tam znaczne złoża rud żelaznych. Eksploatacja tych rud niewątpliwie opłacałaby się, ponadto przy dowoźcie rud wysokowartościowych mogłoby one stanowić podstawę lokalnego przemysłu ciężkiego.

W tych samych stronach natrafiono na ślady pozwalające przypuszczać, że są tam również złoża rud manganowych i to w większej ilości.

W kilku miejscach stwierdzono istnienie pokładów ostrych czerwonej i żółtej oraz węgla brunatnego.

PRZECIW EKSPORTOWI ŻYTA NA WĘGRZACH

Władze węgierskie postanowiły w tym roku forsować przede wszystkim eksport pszenicy, natomiast eksport żyta nie chcą tolerować, dążąc do zwiększenia jego spożycia wewnątrz kraju.

Odnawianie kościoła św. Anny

Studenci pomagają w pracach renowacyjnych

Żywo dotąd postępujące prace przy odbudowie jednego z najcenniejszych zabytków architektonicznych starych Warszawy — kościoła akademickiego św. Anny — zagrożone są obecnie przerwaniem z powodu braku funduszy koniecznych dla kontynuowania robót. Chcąc dopomóc swemu kościołowi młodzież akademicka postanowiła wziąć czynny udział w pracach przy odbudowie.

Od dn. 26 b. m. na terenie robót pracują grupy studentów, kopiąc ziemię i współdziałając przy innych robotach.

Podobnie jak niegdyś przy budo-

wie Domu akademickiego na pl. Narutowicza, tak obecnie przy restauracji świątyni młodzież nie szczędzi wysiłku, by rozpoczęte dzieło doprowadzić do końca. Ze strony młodzieży akademickiej projektowana jest również szeroka akcja, mająca na celu zbiórke funduszy na ukończenie prac restauracyjnych. Spodziewać się należy, że zarówno społeczeństwo jak i czynniki oficjalne pospieszają z pomocą, aby przyczynić się do odbudowy pięknego zabytku i dopomóc wysiłkom młodzieży. Afary składać można na konto Rektora Kościoła akademickiego św. Anny w Warszawie, PKO nr. 29496.

Nie kupuj u żyda Popieraj handel polski

Brak kupców i rzemieślników w pow. równeńskim

Donoszą z Równego, że odczuwa się tam brak hurtowni kolonialno-spożywczej, sklepu galanterijnego, z obuwiem, manufakturą oraz sklepu z

żelazem. Ponadto z dziedziny rzemiosła nie ma w mieście rymarza, krawca, rękawicznika, zegarmistrza, obuwia, manufakturę oraz sklepu z

K. M. MORAWSKI i WŁ. MOSZCZYŃSKI

CO TO JEST MASONERIA

Str. 104

10 ilustracji

Cena zł. 2.50

Warszawa 1939

SKŁAD GŁÓWNY

Księgarnia A. PRABUCKI, Miodowa 1

ABC sportowe

Wajsońska stracona dla sportu?

Cieężka choroba naszej mistrzyni

Dotychczas mistrzyni Polski w rzucie dyskiem Jadwiga Wajsońska, jest prawdopodobnie całkowicie stracona dla sportu.

Wajsońska w lecie przechodziła grype, jeszcze nie wyleczona startowała 14 sierpnia na meczu z Niemkami. Uległa ponownemu przeziębieniu, przy czym grypa rzuca się na płuca, wywołując się zapalenie płuc, a o-

becnie wrzód na płuca. W najbliższym czasie Wajsońska zostanie przewieziona do Warszawy do „Oniegi” na operację i dalsze leczenie. Nawet gdyby udało się uniknąć operacji, to Wajsońska pozostanie około trzech miesięcy w szpitalu. Lekarze twierdzą, że nie będzie mogła już nigdy uprawiać lekkiej atletyki.

Śląsk czy Union Touring?

Decydujące spotkanie o wejście do Ligi

W nadchodzącą niedzielę rozpoczyna się druga runda finałowych rozgrywek o wejście do Ligi. W Katowicach spotka się Śląsk z Union Touringiem, a w Łące PKS Łuck z Garbarnią.

Drugie spotkanie wygra napewno Garbarnia, która i tak posiada w rozgrywkach już 6 punktów i tylko przegranie wszystkich meczów mogłoby zatrzymać ją w awansie do Ligi.

Natomiast spotkanie na Śląsku jest bardzo ważne i rozstrzygnię, który z klubów wejdzie do Ligi. Łódzianie mają obecnie 4 punkty, a Śląsk 2 pkt.

W razie zwycięstwa Śląska zrównałby się on z Union Touringiem i grając następnie z Garbarnią, miałby jeszcze pewne szanse wyprzedzenia swojego rywala. Natomiast przegrana, a nawet remis Śląskowi całkowicie groziłoby utratą szans. Własne boisko przemawia raczej za zwycięstwem Śląska. Wtedy zależałoby wszystko, która z drużyn w lepszym stosunku wygra z PKS Łuck i która bardziej obronną ręką wyjdzie ze spotkania z Garbarnią. I tu jednak teoretycznie większe szanse ma Union Touring, gdyż gra z Garbarnią na własnym boisku, a Śląsk musi jechać do Krakowa.

Postanowienia Wydziału Gier Ligi

Ruch — Pogoń 3:1

Stota mógł grać w Ruchu

Wydział gier i dyscypliny Ligi postanowił na posiedzeniu w czwartek wieczorem darować resztę karty dyskwalifikacji graczom: Majeranowi (Cracovia), Zawiej (Smigły), Pytlowi (AKS) i Dziekońskiemu (Piłtowi). Darowanie to nastąpiło na zasadzie umotywowanej prośby zainteresowanych klubów. Stwierdzono, że gracz odbył już większą część kary i

nie byli poprzednio karani. Zawody ligowe Ruch—Pogoń, odbyte 21 sierpnia, zweryfikowano według wyników na boisku 3:1, stwierdzając, że gracz Stota był uprawniony do gry. Na zasadzie listu Unii (Sosnowiec) stwierdzono, że gracz ten otrzymał zwolnienie 2 czerwca, a uregulował składek 3 czerwca. Miał więc prawo grać w Ruchu 21 sierpnia.

Trochę statystyki

Niedzielne mecze reprezentacji Polski z Jugosławią i Łotwą będą 87 i 88 spotkaniem naszej piłkarskiej reprezentacji.

Z rozegranych dotychczas 86 spotkań wygraliśmy 33, zremisowaliśmy 14 i przegraliśmy 39. Stosunek bramek jest dla nas korzystny i wynosi 193 do 187.

W roku bież. nasza reprezentacja rozegrała 4 mecze, przegrywając z Jugosławią 0:1, z Brazylią 0:6, z Niemcami 1:4. Pokonaliśmy jedynie Irlandię 6:0. Stosunek bramek wynosi 12:11 na naszą korzyść.

Zwycięzca międzynarodowego meczu Polska — Jugosławia zdobył puchar wędrowny króla Jugosławii Piotra II.

Zawody Sokola

Okręg warszawski Tow. Gimn. „Sokół” organizuje w dn. 2X r. b. (niedziela) o godz. 10 rano zawody lekkoatletyczne 5-iego bój panów i 3-bój pań na Stadionie A. Z. S. w parku Paderewskiego (ul. Zielenska).

RADIO

SOBOTA 1. 10

8.15 Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze”
6.20 Muzyka (pięty). 6.45 Gimnastyka.
7.00 Dziennik poranny. 7.15 Koncert poranny. 8.00 Audycja dla szkół.
11.00 „Śpiewajmy piosenki”. 11.25 Piotr Czajkowski: Koncert skrzypcowy D-dur op. 35 (pięty). 11.57 Sygnał czasu i sygnał z Krakowa. 12.03 Audycja budowlana.
15.15 Słuchowisko dla dzieci. 15.45 Wiadomości gospodarcze. 16.00 Koncert rozrywkowy. 16.45 Felieton z Wilna. 17.00 Kapela Ludowa. 18.00 Transmisja z sali Rady Miejskiej. 18.45 Szkic literacki. 19.00 Pieśń. 19.20 Reportaż z IX Zjazdu Fizyków Polskich w Wilnie. 19.30 Zymunt Noskowski: Powrót słońca z Krakowa. 20.00 Audycja dla Polaków za granicą. 20.45 Dziennik wieczorny. 20.55 Pogadanka. 21.00 Pogadanka. 21.10 Muzyka taneczna. 21.50 Wiadomości sportowe. 22.00 „Godzina niespodzianek”. 23.00 Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego. Komunikat meteorologiczny.

NASZKAWSE AUDYCJE

18.00 Inauguracja V Tygodnia propagandy budowy szkół powszechnych. 22.00 Godzina niespodzianek — audycja konkursowa.

WARSZAWA II

13.00 Koncert rozrywkowy (pięty). 14.10 Koncert solistów. 15.00 Wiadomości sportowe. 15.05 Kwartet Aleksandra Mielusowicza. 17.00 Pogadanka gospodarcza. 17.15 Orkiestra symfoniczna. 18.15 Muzyka lekka (pięty). 22.00 Gaetano Donizetti: „Najlepszy mąż” (opera) (pięty). 22.55 Muzyka taneczna (pięty).

STACJA KRÓTKOFALOWA

6.20 Utwory Stanisława Nawrockiego. 6.50 Pogadanka w języku angielskim. 1.00 Recital skrzypcowy. 1.20 „Wieczór w 60 górali” — audycja. 3.00 Felieton. 2.15 Polska Kapela Ludowa.

NIEDZIELA 2. 10

7.15 Pieśń „Bogurodzica”. 7.20 Koncert poranny. 8.00 Dziennik poranny. 8.15 Audycja dla wsi. 9.15 Regionalna transmisja z Zaleszczyk. 11.45 Program muzyczny w sezonie jesienno-zimowym. 11.57 Sygnał czasu i sygnał z Krakowa. 12.03 Koncert symfoniczny. 13.00 Przegląd kulturalny. 13.10 Muzyka obładowa. 14.10 Transmisja z Kongresu Dziecka. 14.40 „Wszystkiego po trochu”. 15.00 Audycja dla wsi. 16.35 Recital fortepianowy. 17.00 Transmisja z Kielc. 17.30 Przemówienie min. W. R. i O. P. prof. Wojciecha Świętosławskiego. 17.40 Podwieczorek kulturalny. 19.15 Szkic literacki (z Krakowa). 19.20 Przemówienie min. Juliusza Urych. 20.00 „Damy i łuzary” — opera komedia. Po operze ok. godz. 23.40. Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego. Komunikat meteorologiczny oraz wiadomości z Polski (z językiem obcym).

NASZKAWSE AUDYCJE

12.03 Koncert symfoniczny. 15.55 Słuchowisko z życia Henryka Sienkiewicza. 17.00 Transmisja z Kielc. 17.30 Przemówienie min. W. R. i O. P. 17.40 Podwieczorek przy mikrofonie. 19.30 Przemówienie min. Juliusza Urych.

WARSZAWA II

14.30 Koncert solistów. 15.15 Mikołaj Rimski — Kortakow (pięty). 16.00 Muzyka taneczna (pięty). 21.00 Koncert muzyki W. A. Mozarta. 22.00 Muzyka angielska (pięty). 23.00 Muzyka taneczna (pięty).

STACJA KRÓTKOFALOWA

0.05 Duet i pieśń. 6.45 Dziennik w języku polskim i angielskim. 0.55 Pogadanka sportowa. 1.00 Gra zespołu Wiktora Tychowoskiego. 1.40 Audycja dla młodzieży. 2.00 Główna ze słuchaczami w języku angielskim. 2.10 Zespół wokalny „Dziarskie Chłopy”.

Notowania giełd warszawskich

GIEŁDA PIENIEŻNA

Dewizy: Holandia 290.10; Berlin (sprzedaż 213.07, kupno 212.01); Bruksela 90.05; Gdańsk (sprzedaż 100.25, kupno 99.75); Helsinki 11.35; Kopenhaga (sprzedaż 115.05, kupno 114.45); Londyn 25.69; Mediolan (sprzedaż 28.12, kupno 27.95); Montreal (sprzedaż 6.29, kupno 6.27); Nowy Jork (kabel) 5.33 i jedna czwarta; Nowy Jork (kabel) 5.33 i jedna czwarta; Oslo (sprzedaż 129.43, kupno 128.77); Paryż 14.45; Sztokholm 132.70; Tel. Awi (sprzedaż 25.76, kupno 25.62); Zurych 121.05; Marka niem. srebrna (sprzedaż 80.00, kupno 77.00).

Akcie: Bank Polski 126.00 (mienne) 125.00; Bank Zachodni 37.00 — 38.00; Warsz. Tow. Fabr. Kuku 38.00; Węgiel 35.25 — 35.00; Lilpop 89.00 — 89.50 — 88.00; Modzejów 19.00 — 19.25; Ostrowiec 64.00; Sta-

rachowiec 43.50 — 43.75 — 43.00; Żyrardów 61.80 — 60.80; Haberbusch 54.00 — 53.50.

Tendencja dla dewiz mocniejsza, dla pożyczek państwowych listów zastawnych i akcji wybitnie mocna.

GIEŁDA ZBOŻOWA

Pszenica jednolita 21.00 — 21.50; żyto 14.50 — 15.00; jęczmień 15.50 — 16.00; owies 1 st. 15.50 — 16.00; rzepak ozimy 43.50 — 44.50; groch polny 24.50 — 25.50; mąka pszena gat. I 36.00 — 39.00, gat. II 30.50 — 32.50; żytnia gat. I 25.25 — 26.00, gat. II 15.00 — 15.50; żytnia razowa 19.00 — 19.50; otręby pszenne grube 11.00 — 11.50, średnie 10.25 — 10.75, młakie 10.25 — 10.75, żytnie 8.75 — 9.25; makiuchy łnane 19.50 — 20.00; makiuchy rzepak 12.75 — 13.25; śrut sojowy 23.25 — 23.75; siano prasowane 7.75 — 8.25; słoma prasowana 5.75.